

Εργασία: Δημιουργία απλού εννοιολογικού χάρτη με το Cmap Tools

Γενικά

Ένας εννοιολογικός χάρτης χρησιμοποιείται για τη συλλογή, εξερεύνηση και ανταλλαγή πληροφορίας και γνώσης. Αποτελείται από **κόμβους** (nodes) και **κελιά** (cells) που περιέχουν έννοιες, στοιχεία ή ερωτήσεις, καθώς και από **συνδέσμους**.

Ο **κόμβος** είναι η ερευνητική ιδέα, η αφετηρία.

Οι **σύνδεσμοι** φέρουν τίτλο που εξηγεί τη σχέση ανάμεσα στους κόμβους και αποτελούνται από μία γραμμή που μπορεί να έχει βέλος στο ένα ή και στα δύο άκρα της, αν θέλουμε να δείξουμε τη μονόδρομη ή αμφίδρομη πορεία της σχέσης και μπορεί να διαβαστεί σαν μια πρόταση.

Στα συστήματα της εννοιολογικής χαρτογράφησης, εκτός από τον εννοιολογικό χάρτη (concept map), συμπεριλαμβάνεται και το νοητικό διάγραμμα (mind map).

Συχνά, οι δύο αυτές κατηγορίες παρά τις διαφορές τους αλληλοεπικαλύπτονται και οι όροι χρησιμοποιούνται για το ίδιο πράγμα.

Οδηγίες

1. Κατεβάστε το πρόγραμμα **Cmap Tools** από τη σελίδα <http://cmap.ihmc.us/download> (σας ζητάει αρχικά να κάνετε εγγραφή) και εγκαταστήστε το στον υπολογιστή σας.

Προσοχή: Το αρχείο που θα κατεβάσετε είναι μεγάλο (περίπου 90 MB η έκδοση για Windows).

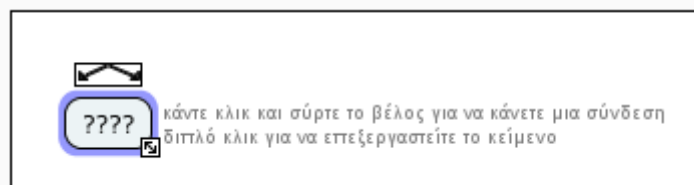
2. Χρησιμοποιώντας το εικονίδιο συντόμευσης Cmap Tools (είτε από την επιφάνεια εργασίας είτε από το φάκελο αρχείων του προγράμματος που δημιουργήθηκε κατά την εγκατάσταση), μπορείτε να "τρέξετε" το πρόγραμμα. Την πρώτη φορά που το τρέχετε, σας ζητάει να πληκτρολογήσετε τα στοιχεία σας, όπως στο παράδειγμα της εικόνας.

A screenshot of the CmapTools registration dialog box. The title bar reads 'Καλώς ήλθατε στο IHMC CmapTools'. The main text asks the user to provide information to register as a creator of maps. The form contains several input fields: 'Όνομα:' with the value 'Ποθητός Μαγκούλιας' and a hint 'π.χ. Γιάννης Ιωάννου'; 'Οργανισμός:' with the value 'Νικηφόρειο 1ο ΓΕΛ Καλύμνου' and a hint 'π.χ. IHMC'; 'Διεύθυνση email:' with the value 'magouro@ihmc.us' and a hint 'χρησιμοποιείται για να έρχονται άλλοι σε επαφή μαζί σας σχετικά με εννοιολογικούς χάρτες'; '*Δημιουργία της ταυτότητας χρήστη σας:' with the value 'magouro' and a hint 'χρησιμοποιείται για συνεργασίες και δικαιώματα, π.χ. jioanpou'; '*Δημιουργία του κωδικού σας:' with a masked value '*****'; and '*Επιβεβαίωση κωδικού:' with a masked value '*****'. At the bottom left, it says '*Απαιτούμενα πεδία'. At the bottom right, there are 'OK' and 'Βοήθεια' buttons.

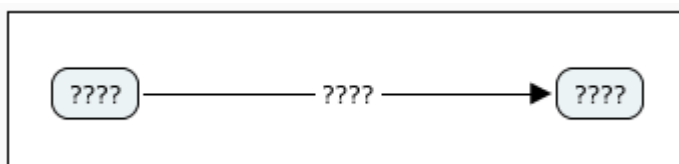
Στη συνέχεια ανοίγουν 2 παράθυρα, το πρώτο είναι του προγράμματος και το δεύτερο, το Untitled 1 (Χωρίς τίτλο 1), είναι το αρχείο που θα περιέχει τον εννοιολογικό σας χάρτη.

3. Στο μεγάλο χώρο του Untitled 1, κάνοντας διπλό κλικ φτιάχνετε ένα κόμβο (κουτάκι για καινούρια έννοια).

4. Ο κόμβος εμφανίζεται με μπλε εξωτερική γραμμή, άρα είναι επιλεγμένος, οπότε :

- με διπλό κλικ μέσα στο κουτάκι, μπορείτε να πληκτρολογήσετε την έννοια που θέλετε (συνήθως ουσιαστικό ή επίθετο).
- με απλό κλικ στα δύο βελάκια που υπάρχουν πάνω από τον υπάρχοντα κόμβο, εμφανίζεται ένα βέλος. Σύροντας την αιχμή του βέλους προς όποια κατεύθυνση θέλετε, θα δημιουργήσετε ένα δεύτερο κόμβο συνδεδεμένο με τον πρώτο.

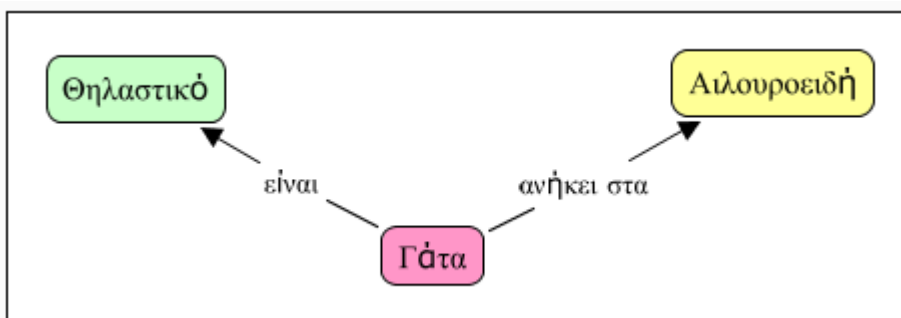
Με τον ίδιο τρόπο, φτιάξτε και έναν τρίτο κόμβο συνδεδεμένο είτε με έναν από τους δύο προηγούμενους είτε και με τους δύο.

Προσοχή : Αν τα δύο βελάκια δεν είναι ορατά, κάντε κλικ στο άσπρο φόντο έξω από τον υπάρχοντα κόμβο και μετά επιλέξτε πάλι τον κόμβο.

5. Συμπληρώστε :

α) μέσα στους 3 κόμβους/κουτάκια, ισάριθμες έννοιες - συνήθως ουσιαστικά ή επίθετα

β) πάνω στις γραμμές σύνδεσης, τις λέξεις “κλειδιά” - συνήθως ρήματα - που συνδέουν εννοιολογικά τους κόμβους ανά δύο.

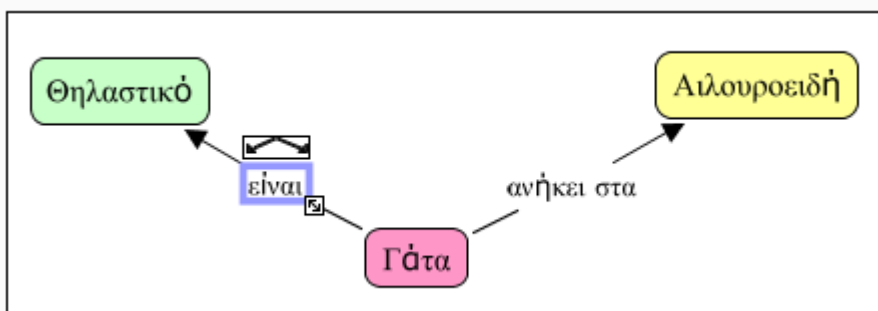
6. Αφού ολοκληρώσετε το χάρτη σας, αποθηκεύστε τον ως εξής : από το οριζόντιο μενού του Untitled 1, επιλέξτε File -> Save Cmap (ή Αρχείο -> Αποθήκευση Cmap) και στο νέο παράθυρο που ανοίγει, συμπληρώστε το όνομα του αρχείου (σας συνιστούμε να χρησιμοποιήσετε λατινικούς χαρακτήρες) και όποιο άλλο πεδίο θέλετε και τέλος πατήστε **Αποθήκευση**. Ο χάρτης σας θα αποθηκευτεί στο φάκελο “My Cmaps” που βρίσκεται μέσα στα “Εγγραφέα μου”.

Προσοχή : Σας συνιστούμε το όνομα με το οποίο θα αποθηκεύσετε το αρχείο σας να είναι με λατινικούς χαρακτήρες και αυτό γιατί, σε κάποιες δικτυακές υπηρεσίες που αναρτάτε αρχεία, μπορεί να προκύψουν σφάλματα στην αποστολή ή/και στην λήψη των αρχείων όταν αυτά περιέχουν στο όνομά τους ελληνικούς χαρακτήρες.

7. Ανεβάστε το αρχείο .cmap στον [Χώρος υποστηρικτικών συζητήσεων](#) στο Moodle

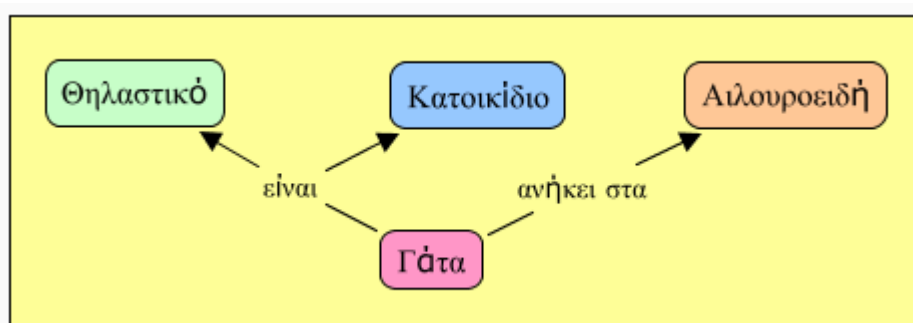
Παρατηρήσεις - Χρήσιμες συμβουλές

α) Το σημείο πάνω στη γραμμή σύνδεσης όπου γράφουμε το ρήμα, δεν έχει εξωτερικό πλαίσιο, δεν είναι κουτάκι (προκαθορισμένη επιλογή), όμως αν το επιλέξετε, σας δίνεται η δυνατότητα να του προσθέσετε πλαίσιο και να το μορφοποιήσετε όπως εσείς θέλετε. Μπορείτε επίσης επιλέγοντάς το να φτιάξετε πολλαπλές συνδέσεις (διακλαδώσεις) χρησιμοποιώντας το ίδιο ρήμα.

β) Μια λεπτομέρεια : όταν γράφετε ελληνικές λέξεις στο χάρτη σας (είτε στους κόμβους είτε στις γραμμές σύνδεσης), τα τονισμένα φωνήεντα δείχνουν λίγο περίεργα.

γ) Τόσο οι κόμβοι όσο και οι γραμμές σύνδεσης αποτελούν αντικείμενα σχεδίασης. Μπορούμε επομένως να τα επιλέγουμε, να τους αλλάζουμε μέγεθος, να τα μετακινούμε, να τα μορφοποιούμε ανάλογα με τις επιθυμίες μας κλπ, όπως ακριβώς κάνουμε σε κάποιο έγγραφο εμπλουτισμένο με εικόνες και αντικείμενα σχεδίασης χρησιμοποιώντας ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου. Όλες οι δυνατότητες περιέχονται στο παράθυρο “Στυλ” που συνοδεύει από δεξιά το Untitled 1 αρχείο. Έτσι με τις αντίστοιχες επιλογές μπορείτε να μορφοποιήσετε τον κόμβο (σχήμα, φόντο, γραμματοσειρά, χρώμα, μέγεθος κλπ), τη Γραμμή σύνδεσης (σχήμα, χρώμα, πάχος κλπ), καθώς και το ίδιο το Cmap (χρώμα φόντου ή εικόνα φόντου κλπ).

Παράκληση : Φτιάξτε το χάρτη σας στα ελληνικά, για να μπορούμε να καταλάβουμε τι λέει.

Παραδείγματα - Κανόνες

Δείτε [εδώ](#) παραδείγματα εννοιολογικών χαρτών και κανόνες για τη δημιουργία τους. Και ας έχουμε υπόψη μας ότι “δεν είναι απαραίτητα εννοιολογικός χάρτης οποιοδήποτε σχήμα με έννοιες”.

Σας ενδιαφέρει

Αφού δημιουργήσετε και αποθηκεύσετε το χάρτη σας (με μορφή .cmap), μπορείτε στη συνέχεια να κάνετε εξαγωγή του σε ποικίλες μορφές. Από το οριζόντιο μενού, στο παράθυρο με το χάρτη σας, επιλέξτε File -> Export Cmap As ... , οπότε θα ανοίξει η λίστα με όλες τις δυνατές επιλογές. Σας προτείνουμε να δοκιμάσετε τις μορφές image file, portable document format (pdf), web page.

Για περισσότερη βοήθεια δείτε σχετικό βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=d-XAO-8Ojmk>